

2. Кредісов А. І., Панченко Є. Г., Кредісов В. А. *Менеджмент для керівників*. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2007. – 556 с.

3. Хміль Ф. І. *Основи менеджменту: підручник*. / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с.

4. *Как работают японские предприятия: Сокр. пер. с англ.; Под ред. Я. Мондена, Р. Сивакавы*. – М.: Экономика, 2009.

5. Богиня Д. П., Семикіна М. В. *Трудовий менталітет у системі мотивації праці*. – Кіровоград: Поліграф-Терція, 2010.

ВІТАЛІЙ СТУПІНСЬКИЙ

Науковий керівник:

к.е.н. Лизун М. В.

КОНКУРЕНТНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

На сучасному етапі розвитку склалося важке економічне становище для всього народного господарства України і особливо для – харчової промисловості, так як ця галузь дуже залежить від інших галузей – машинобудівної, хімічної, нафтопереробної, і особливо платоспроможності населення. Але й у такій скрутній обстановці харчова промисловість функціонує – шукаючи шляхи подолання проблем – інвесторів, із-за кордону і у власній державі, запроваджуючи нові технології і устаткування тощо.

Однією з умов ефективної діяльності підприємств харчової промисловості в процесі перетворень відносин власності повинна бути свобода вибору різних форм господарювання. Формування різних ринкових форм господарювання у харчовій промисловості пов'язане в першу чергу з певними особливостями та специфікою цієї галузі порівняно з іншими, тому що задоволення потреб населення продуктами харчування – досить складна, багатопланова і незмінна проблема, яка стоїть перед суспільством на всіх ступенях його розвитку. Причому, якщо сьогодні проблема забезпечення продуктами харчування населення, в силу їх недостатнього виробництва, вирішується в напрямі кількісного збільшення продуктів, то в майбутньому вона буде видозмінюватися в напрямі максимізації особистого споживання. Це знаходить свій вияв у розробці раціональних норм харчування для різних груп населення. При цьому характерною рисою тут є не тільки забезпечення різноманітності продуктів при споживанні, але й стабільність споживання деяких з них протягом всього року (фрукти, овочі тощо).

Аналіз інвестиційної політики свідчить: для залучення в Україну інвестицій необхідні чіткі й прозорі дії в оподаткуванні, у системі мита, в ліцензуванні окремих видів діяльності.

Як свідчить аналіз діяльності підприємств харчової промисловості, уповільнення та невпорядкованість інвестиційного та інноваційного процесів – головна причина сучасних кризових явищ у розвитку галузі, стримування ак-

тивного реформування й забезпечення сталого її функціонування в перехідний період до розвинутої соціально орієнтованої ринкової системи господарювання.

Один з головних стратегічних напрямків виходу харчової промисловості з кризового стану, стабілізації та прискорення її розвитку – знаходження джерел залучення інвестицій з урахуванням галузевих особливостей, прийняття ефективних управлінських рішень щодо розробки й реалізації інвестиційних проектів, бо від масштабів та спрямування інвестицій залежить ефективність діяльності харчових підприємств.

Щодо торгівлі з Європейським Союзом варто зазначити що у будь-якій країні світового співтовариства при вивезенні товарів закордон, ці товари повинні відповідати технічним регламентам, процедурам оцінки відповідності та сертифікації світовими стандартам, що сприяє загальній інтеграції і розвитку світової торгівлі. У Європейському Союзі існує практика укладання договорів між третіми країнами про взаємне визнання протоколів випробувань, відповідності продукції правилам безпеки. У разі, якщо третя країна має однаковий рівень технічного розвитку і еквівалентний підхід щодо оцінки відповідності, ЄС укладає з такими країнами договір про взаємне визнання протоколів випробувань, відповідності продукції правилам безпеки. Такі угоди по взаємному визнанню протоколів випробування, знаків відповідності, сертифікатів та декларацій відповідності, сприяють розвитку міжнародної торгівлі за рахунок зниження витрат на сертифікацію. На жаль, на сьогоднішній день, з різних причин, такі угоди між Європейським Союзом та Україною не підписано, але робота в цьому напрямку ведеться. Купівля продуктів харчування вироблених в країнах ЄС означає купівлю високо стандартизованого продукту. Агросектор ЄС має високу репутацію завдяки десятиліттям наполегливої праці, інвестиціям та прискіпливій увазі до досконалості. Всі ферми ЄС зобов'язані дотримуватися одних з найсуворіших вимог ведення сільського господарства у світі: це перш за все вимоги до охорони навколишнього середовища, вимоги до використання пестицидів та ветеринарних препаратів, і звичайно вимоги до якості сільськогосподарської продукції. Якість є важливою складовою стратегії ЄС на глобальному ринку агропромислової продукції. Основна мета цієї стратегії полягає у інформуванні покупців та споживачів про характеристики продукту. Це прагнення до якості забезпечується законодавством ЄС протягом усіх етапів виробництва, діє постанова “Про екологічне землеробство і відповідне маркування сільськогосподарської продукції і продуктів харчування” яка є загальнообов'язковою для членів ЄС. Сертифікація агропромислової продукції в Європейському Союзі, є обов'язковою процедурою підтвердження відповідності вимогам Директив ЄС і гармонізованим стандартам. Сертифікація продукції в країнах ЄС (європейська сертифікація) – незалежна процедура підтвердження відповідності продукції існуючим гармонізованим стандартам Європейського Союзу. Сертифікація СЕ дає можливість вільної реалізації продукції на всій території Європейського Співтовариства. Процедура сертифікації є обов'язковою для експортерів в країни Європейського Союзу. Якщо продукція не отримала маркування цим знаком вона не допускається на ринок Європейського Союзу. Влада країн ЄС ретельно контролює на своєму ринку обігу продукції, яка підпадає

під процедуру сертифікації. Забезпечуючи таким чином захист споживачів від несумлінних виробників. Безпека продукції для людини і навколишнього середовища в країнах Європейського Союзу прирівняна за значимістю до національної безпеки кожної з країн ЄС. У ЄС визначені певні основні пріоритети щодо якості та безпеки продуктів харчування:

- контроль за якістю та безпекою продовольчої сировини і супутніх матеріалів, харчових продуктів, особливо дитячих;

- контроль за безпекою імпортової продукції, особливо виготовленої на основі генетично модифікованих організмів (обов'язкове маркування такої продукції); – подальше удосконалення нормативно-правової бази, зокрема розроблення національних медично-біологічних вимог і санітарних норм якості продовольчої сировини та харчових продуктів;

- надання громадянам юридичної підтримки у відшкодуванні їм матеріальних і моральних збитків у разі заподіяння шкоди від вживання небезпечних продуктів харчування;

- організація санітарної просвіти населення щодо профілактики харчових отруєнь та профілактики негативного впливу дії чинників довкілля.

Функцію контролю за дотриманням стандартів харчової продукції в ЄС здійснюють такі установи: міністерство соціальних справ, міністерство сільського господарства, міністерство економіки та комунікації. Ці структури керуються великою кількістю правових актів, загальними нормами та специфічними вимогами. Усі ці правові акти базуються на трьох головних принципах:

- Надати вибір споживачу;
- інформування і захисту громадян;
- збільшення вільного руху продуктів харчування.

Також характерним для Європейських виробників сільськогосподарської продукції є дотримання не тільки обов'язкових норм але й додаткових. Наприклад таких як GAP. Хороша сільськогосподарська практика (GAP) – термін, введений вперше в ФАО, означає набір принципів, що використовуються в сільськогосподарському виробництві, які мають на меті дотримання норм, правил і стандартів, які забезпечують здоров'я споживачів, належну якість, безпеку продуктів, належне ведення сільськогосподарського виробництва, захист навколишнього середовища. Норми GAP не обов'язкові для виконання, але впроваджуються виробниками добровільно, наприклад, в обмін на державну підтримку. Деякі загальні принципи GAP – містяться в директивах ЄС 91/676/CEE, № 1250/1999, № 2078/1992.

Отже, основними проблемами розвитку Українського ринку харчової промисловості є недостатність фінансування і інвестицій, що є наслідком непрозорої податкової системи, а також обмежена кількість продуктів, які сертифіковані за нормами ЄС, і можуть виходити на Європейський ринок.

ЛІТЕРАТУРА

1. *European Organic Farming Statistics*– [Електронний ресурс], – Режим доступу: www.organic-europe.net.

2. *Global organic farming statistics and news* – [Електронний ресурс], – Режим доступу: <http://www.organic.-world.net>.

З. Маренич М. М., Аранчій С. В., Марюха Н. С.: «Контроль якості і безпека продуктів харчування в ЄС. Міжнародне законодавство в галузі харчового ланцюжка і потенціал України відповідності даним стандартам».

АННА ФАТУН

Науковий керівник:

ст. викладач Резніченко К. Г.,

ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Створення сприятливого інвестиційного клімату є першочерговим завданням сьогодення, так як завдяки цьому економіка країни отримує важливі ін'єкції для подальшого розвитку.

В рамках державної політики України це питання набуває стратегічної важливості, оскільки на даному етапі в країні існує проблема дефіциту фінансових ресурсів і держава не в змозі самостійно здійснювати інвестування різних сфер економіки через брак бюджетних коштів. Саме це є підтвердженням актуальності цієї проблеми.

В останні роки проблемі залучення інвестицій в економіку України та вивченню її інвестиційного клімату присвячено дослідження багатьох вчених, в тому числі І. Бланка, О. Гаврилюка, Л. Гончаренко, І. Л. Сазонця, А. А. Пересади, Ю. В. Полякової, М. І. Кісіля, О. І. Амоші, М. П. Денисенка, А. І. Сухорукова та ін. Однак проблема забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні потребує постійного розгляду, аналізу та вдосконалення.

Метою дослідження є виявлення проблем формування інвестиційного клімату в Україні та визначення можливих напрямів його подальшого розвитку.

Не дивлячись на те, що сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства: до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами, іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

Сучасний стан інвестиційного клімату України є незадовільним, що підтверджують рейтинги країн відносно привабливості їх інвестиційного клімату чи загального становища (рейтинг журналу «Euromoney», Institutional Investor, Індекс Глобалізації, рейтинг центру Heritage Foundation, Global Competitiveness Index та ін.). За індексом економічних свобод Україна займає 163 місце з 179 країн у рейтингу Heritage Foundation (табл. 1). Значення індексу України найнижче серед усіх країн Європи та не досягає середнього світового рівня. Країна належить до категорії «пригнічених» країн. Щоб перейти хоча б до категорії «переважно невідільні» країни, індекс повинен зрости та становити як мінімум 50 [1].